

**H.Ü. EDEBİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ'NİN İNDEKSLENMESİ
VE ELEKTRONİK ORTAMA AKTARILMASI**

04A701002

Doç. Dr. NAZAN (ÖZENÇ) UÇAK

Prof. Dr. SERAP KURBANOĞLU

Uzm.FAİK DEMİRBAŞ

ŞUBAT 2006

ANKARA

BİBLİYOGRAFİK BİLGİ FORMU	
1- Proje No : 04A701002	2- Rapor Tarihi : 14.02. 2006
3- Projenin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri : 07.06.2004 ve 06.02.2006	
4- Projenin Adı : H.Ü. Edebiyat Fakültesi Dergisi'nin İndekslenmesi ve Elektronik Ortama Aktarılması	
5- Proje Yöneticisi ve Yardımcı Araştırmacılar : Doç. Dr. Nazan Özenç Uçak Prof. Dr. Serap Kurbanoglu Uz. Faik Demirbaş	
6- Projenin Yürütüldüğü Kuruluş ve Adresi : H. Ü. Edebiyat Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü	
7- Destekleyen Kuruluş(ların) Adı ve Adresi : Hacettepe Üniversitesi	
8- Öz (Abstract) : Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi 1983 yılından bu yana yayımlanmaktadır. Dergi, bugüne kadar 5 tanesi özel sayı olmak üzere toplam 37 sayı çıkarmıştır. Edebiyat Fakültesi kapsamında pek çok konuyla ilgili yayını içeren derginin toplu yazar ve konu indekslerinin olmayışı makalelere erişimi zorlaştırmaktaydı. Proje kapsamında erişilebilen 34 sayıda yer alan toplam 557 makale çalışma kapsamına alınarak tüm makaleler scanner da taranmış ve PDF formatına dönüştürülmüştür. Makale bilgileri Access veri tabanına işlenerek, ASP teknolojisi ile web arayüzü düzenlenmiştir. Hazırlanan arayüz ile makaleler indekslenerek elektronik ortama aktarılmıştır. Veri tabanından bilgilerin sorgulanabilmesi için SQL sorgulama dili kullanılmıştır. Veri tabanında yer alan makale adı, yazar adı/adları, konu ve anahtar sözcükler aracılığıyla makalelerin tam metnine erişim olanağının İnternet üzerinden sağlanabilmesi için Windows 2003 server kullanılmıştır. Çalışma sonucunda Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi'ne Üniversitemiz içinden ve dışından elektronik ortamda www.edebiyatdergisi.hacettepe.edu.tr adresinden yazar, makale adı ve konudan tarama yaparak tam metin erişim olanağı yaratılmıştır. Anahtar Kelimeler : dergi, e-dergi, bilimsel iletişim, edebiyat fakültesi dergisi	
10- Bilim Dalı : Bilgi ve Belge Yönetimi Doçentlik B.Dalı Kodu : ISIC Kodu : Uzmanlık Alanı Kodu :	
11- Dağıtım(*) : <input type="checkbox"/> Sınırlı <input type="checkbox"/> Sınırsız Edebiyat Fakültesi Dekanlığı H.Ü. Edebiyat Fakültesi Dergisi Yayın Kurulu	
13- Raporun Gizlilik Durumu : <input type="checkbox"/> Gizli <input checked="" type="checkbox"/> Gizli Değil	

Önsöz

16. 06. 2004 tarihinde onaylanan 04A701002 nolu "Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi'nin İndekslenmesi ve Elektronik Ortama Aktarılması" adlı alt yapı projesi Bilimsel Araştırmalar Birimi tarafından desteklenmektedir. 16.04. 2005 tarihine kadar projenin yürütülebilmesi için gerekli malzemeler sağlanamadığı için bu tarihte 10 aylık ek süre talebinde bulunulmuştur. Gerekli malzeme ve hazırlıkların tamamlanmasıyla başlayan proje çalışmaları 06 Şubat 2006 tarihinde tamamlanmıştır.

Öz

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi 1983 yılından bu yana yayımlanmaktadır. Dergi, bugüne kadar 5 tanesi özel sayı olmak üzere toplam 37 sayı çıkarmıştır. Edebiyat Fakültesi kapsamında pek çok konuyla ilgili yayını içeren derginin toplu yazar ve konu indekslerinin olmayışı makalelere erişimi zorlaştırmaktaydı. Proje kapsamında erişilebilen 34 sayıda yer alan toplam 557 makale çalışma kapsamına alınarak tüm makaleler scanner da taranmış ve PDF formatına dönüştürülmüştür. Makale bilgileri Access veri tabanına işlenerek, ASP teknolojisi ile web arayüzü düzenlenmiştir. Hazırlanan arayüz ile makaleler indekslenerek elektronik ortama aktarılmıştır. Veri tabanından bilgilerin sorgulanabilmesi için SQL sorgulama dili kullanılmıştır. Veri tabanında yer alan makale adı, yazar adı/adları, konu ve anahtar sözcükler aracılığıyla makalelerin tam metnine erişim olanağının İnternet üzerinden sağlanabilmesi için Windows 2003 server kullanılmıştır. Çalışma sonucunda Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi'ne, Üniversitemiz içinden ve dışından elektronik ortamda www.edebiyatdergisi.hacettepe.edu.tr adresinden, yazar, makale adı ve konudan tarama yaparak tam metin erişim olanağı yaratılmıştır.

Anahtar sözcükler: dergi, e-dergi, bilimsel iletişim, edebiyat fakültesi dergisi

Abstract

Hacettepe University Journal of Faculty of Letters is being published since 1983. There are 37 issues of the journal so far, 5 of them being special editions. It used to be quite difficult to get access to the journal, which includes many subjects related to The Faculty of Letters, because of its lack of author and subject indexes. Now 34 accessible issues, consisting a total of 557 articles have been scanned and converted to PDF format within the framework of this project. Article details have been created on Access database and its web interface has been organized with ASP technology. Articles have been indexed and transferred to electronic environment by this web interface. SQL enquiry technique has been used in order to make information retrieval from the database possible. Windows 2003 Server has been utilized to allow access to the full-text articles via Internet which can be retrieved by searching article name, author name/names, subject and keywords. With this project The Journal of Faculty of Letters has been made available to users from both inside and outside of Hacettepe University via www.edebiyatdergisi.hacettepe.edu.tr domain name.

Keywords: journal, e-journal, scholarly communication, journal of faculty of letters

PROJE RAPORU

Giriş

Nitelikli ve güncel bilgi içermeye özellikleriyle dergiler, bilimsel iletişimde en sık başvurulan bilgi kaynaklarından biridir. Bu özellikleri bilimsel dergilerin içerdikleri makalelere çok yönlü ve hızlı bir şekilde erişimi vazgeçilmez kılmaktadır. Dergilerde yayınlanan makalelere erişim, indeksler sayesinde gerçekleşir. İndeksi olmayan bir dergide hangi konularda hangi makalelerin yayınlandığını veya yazar adı ve/veya adı bilinen bir makalenin derginin hangi cildinin hangi sayısında yayınlandığını bulmak neredeyse olanaksızdır. Bu durum, içeriği ne kadar bilimsel ve ne kadar zengin olursa olsun bir derginin kullanımını ve bilimsel literatüre katkısını olumsuz yönde etkiler.

Yazar adı, makale adı veya konu gibi kullanıcı tarafından bilinen bir unsurdan yola çıkılarak ilgili makalenin/makalelerin bulunmasını sağlayan ikincil kaynak olarak tanımlanan indekslerde erişim unsurlarının çeşitliliği ve tarama olanaklarında esneklik önemlidir. Söz konusu çeşitlilik ve esneklik indekslerin elektronik ortama taşınması ile sağlanmıştır.

Gerek nitelik gerekse nicelik açısından bilimsel yayın hayatımıza katkılarıyla tanınan Üniversitemizin bünyesinde toplam 24 dergi yayımlandığı bilinmektedir. Ancak, bu dergilerin birer indeksi olmaması bilimsel literatür açısından büyük değer taşıyan içeriklerinin geniş kitlelere ulaşmasını ve dergilerin yaygın kullanımını engellemektedir. Hacettepe Üniversitesi tarafından çok farklı disiplinlerde yayınlanan dergilerin indekslerinin hazırlanması, indeksin ve makalelerin tam metninin web üzerinden kullanıma açılması dergilerde yayınlanan makalelere her yerden, hızlı ve esnek erişim olanağı sağlayacak ve Üniversitenin öğretim üye ve elemanlarının yaptığı çalışmaların geniş okuyucu kitlelerine ulaşmasına yardımcı olacaktır.

Bu proje kapsamında Edebiyat Fakültesi Dergisinin indeksinin hazırlanması, indeksin ve derginin bugüne kadar yayınlanmış tüm sayılarının elektronik ortama aktarılması, web üzerinden erişiminin sağlanabilmesi için bir arayüz tasarlanması planlanmıştır.

Proje kapsamında yürütülen çalışmalar

Proje kapsamında yapılması gerekenler proje çalışanlarınca planlanmış ve ilk olarak H.Ü. Edebiyat Fakültesi Dergisi'nin başlangıçtan bu yana yayımlanan tüm sayılarının sağlanmasına çalışılmıştır. Derginin tüm sayılarına erişebilmek için H.Ü. Edebiyat Fakültesi Dekanlığı ve Dergi Editörlüğü ile temasa geçilmiştir. Bu aşamada derginin bir arşivi olmadığı ve özellikle 1990 öncesi bazı sayılara erişimin zor olduğu anlaşılmıştır. Edebiyat Fakültesi Dekanlığı'nın da katkılarıyla Fakülte çalışanlarının koleksiyonlarından ve Beytepe Kütüphanesi koleksiyonundan eksik sayılara erişilmeye çalışılmıştır. Tüm yazışma, kişisel görüşme ve çabalarımıza rağmen 1983 (2. sayı), 1986 (2. sayı) ve 1988 (1.sayı) yıllarına ait sayılara ulaşılamamıştır. 1983 ve 1986 yıllarında derginin birer özel sayı çıkardığı anlaşılmaktadır. Bu özel sayıların eksik olan sayılar yerine yayımlanmış olabileceğini düşünmemize rağmen bu görüşümüzü destekleyen dergi içinde veya konuyla ilgili yazılı bir bilgi olmadığı için bu sayılar eksik olarak belirtilmiştir.

Bu durum yapılan projenin önemini ve gereğini göstermesi açısından önemli olmuştur. Sonuçta, 1983 yılından bu yana yayımlanmakta olan Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi'nin bugüne kadar 5 tanesi özel sayı olmak üzere yayımladığı toplam 37 sayısından 34 sayısına erişilebilmiş ve toplam 557 makale çalışma kapsamına alınmıştır.

Erişilen sayılar cilt atölyesinde kestirilerek makaleler ayrılmış ve yıllara göre tüm makaleler scanner dan geçirilerek PDF formatına dönüştürülmüştür. Makalelere ait bilgiler Access veri tabanına işlenmiştir. Oluşturulan veri tabanındaki bilgilerin sorgulanabilmesi için SQL sorgulama dili kullanılmış, ayrıca verilere ulaşılması için ASP teknolojisi ile derginin web arayüzü tasarlanmıştır. Hazırlanan web sayfasının internet üzerinden sunumu için windows 2003 server kullanılmıştır.

Hazırlanan arayüz aracılığıyla makaleler tek tek incelenerek konusal analizleri yapılmıştır. Her makaleye ayrıntılı konu erişimi sağlanabilmesi için gerekli indeksleme yapılarak anahtar sözcükler oluşturulmuştur. Yakın tarihlerde yayımlanan sayılarda yer alan makalelerin indekslenmesinde, dergi yayın politikasına uygun olarak, yazar tarafından verilen anahtar sözcüklerden yararlanılmıştır. Ancak eski tarihli makalelerin büyük çoğunluğu için yeniden

anahtar sözcük hazırlamak gerekmiştir. Anahtar sözcükler makale adında ve içeriğinde geçen ve konuyu tanımlayan sözcüklerden seçilmiştir. Ancak Almanca ve Fransızca makalelerde bu dilde anahtar sözcük oluşturabilmek için bu dili bilen kişilerden yardım alınmıştır.

Proje kapsamında alınan ve dergiye ait verilerin yer aldığı sunucunun 06. 02. 2006 tarihli bir yazı ve Bölüm Başkanlığı'nın onayı ile Bilgi İşlem Daire Başkanlığı'na koruma ve barındırma amacıyla teslim edilmesi için gerekli başvuru yapılmıştır. Faik Demirbaş'ın, proje devredilip yeni bir sorumlu tesbit edilene kadar sunucunun yedeklenmesi, sunucu üzerindeki programların güvenlik açıklarının kapatılması ve yamaların yapılmasından sorumlu olması ve Bilgi İşlem Merkezi tarafından tahsis edilen IP' yi kullanarak sunucudaki programları yapılandırması kararlaştırılmıştır.

Sonuç

Proje kapsamında yürütülen çalışmalar sonucunda

- Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi'nin 1983- 2005 (1. sayı dahil) mevcut 34 sayısı (toplam 557 makale içermektedir) scanner dan geçirilmiş;
- PDF formatına dönüştürülen makaleler elektronik ortama aktarılmış;
- tüm makaleler yazar adı, makale adı, konu ve anahtar sözcüklerden erişilebilecek şekilde indekslenmiş;
- Derginin web sayfası oluşturulmuş;
- Dergiye erişim için gerekli bağlantılar sağlanmıştır.
- Dergi www.edebiyatdergisi.hacettepe.edu.tr adresinden erişime açılmıştır.

Proje süresince karşılaşılan bazı sorunlar nedeniyle, adı geçen yayının sürekliliği ve yaygın kullanımının sağlanması açısından şu önerilerde bulunulabilir;

- Derginin yaygın kullanımı, tam metin erişiminin üniversite içinden ve dışından sağlanabilmesi için bundan sonra yayımlanacak sayıların düzenli olarak elektronik ortama aktarılması ve bu amaçla bir kişinin görevlendirilmesi;
- Konu erişiminin sağlıklı yapılabilmesi için makalelerin altında bölüm veya konu adlarının belirtilmesi;
- Türkçe ve İngilizce dışındaki dillerde yazılan makalelerde verilen anahtar sözcüklerin sadece Türkçe ve İngilizce değil, makalenin original dilinde de verilmesinin yaygın

politikası içine alınması ve bu sözcüklerden de erişim sağlanabilmesi için yapılan uygulamanın devam ettirilmesi;

- Türkçe ve İngilizce dışındaki dillerde yazılan makalelerde verilen özetlerin sadece Türkçe ve İngilizce değil, makalenin original dilinde de verilmesinin yayın politikası içine alınması ve bu uygulamanın devamının sağlanması;
- Daha önceki sayılarda görülen cilt numaralarının birbirini takip etmemesi, içindekiler sayfası ile makale adlarının birbirini tutmaması, ilk yazarın makalede ve içindekiler sayfasında farklı olması (ünvana göre sıralama nedeniyle) ve bazı makalelerin Türkçe özet, İngilizce özet ve anahtar sözcük vermemesi, dipnot ve kaynakça düzeninde tek bir standarda uyulmaması gibi sorunlar nedeniyle bütün yayınlar için tektipliğin sağlanması adı geçen derginin bilimsel niteliği ve güvenilirliği açısından son derece önemlidir. Bu nedenle, kaynakça ve künye düzeninde birliğin sağlanabilmesi için uluslararası kaynak gösterme biçimlerinden (APA, MLA, Chicago gibi) birinin benimsenmesi ve bunun yayın politikası içinde yer almasında yarar vardır. Söz konusu sistemlerden birinin benimsenmesi yazım esasları başlığı altında verilen örneklerin yetersiz kaldığı durumlar için de iyi bir çözüm yaratacaktır.